

Kontrollutvalget i Rødøy kommune
v/Salten kontrollutvalgsservice
Postboks 54
8138 Inndyr

Revisjonsrapport nr. 4
(journalføres)

REVISJONSRAPPORT 2021

Vi har i vår revisjon gjennom året lagt vekt på å kontrollere påliteligheten i de interne kontroll- og regnskapsrutiner som fører frem til og danner grunnlaget for avleggelsen av årsregnskapet. Ved gjennomføringen av revisjonen har vi fokusert på kommunens interne administrative rutiner og intern kontroll av betydning for driftsregnskap, investeringsregnskap og balanse. Revisjonen gjennom året omfatter også attestasjon av kommunens refusjonskrav av MVA-kompensasjon og andre særattestasjoner.

Revisjonen i årsoppgjøret har i hovedsak vært konsentrert rundt periodisering, verdsettelse, klassifisering samt gjennomgang av kommunens dokumentasjon av regnskapsmessige vurderinger knyttet til årsregnskapet. Vi har også vurdert om tilleggsinformasjon i form av noter er fullstendig og informativ ved gjennomgang av rådmannens årsberetning (årsrapport).

Revisjonen av årsregnskapet 2021 er vårt fjerde år som utøvende revisor for Rødøy kommune. I denne rapporten vil vi følge opp punktene fra revisjonsrapport nr.3, samt ta opp enkelte punkter vi er gjort kjent med under revisjonen for 2021. Vi vil i punktene nedenfor omtale noen forhold knyttet til årsregnskapet. Dette omhandler forhold som revisor har vurdert som vesentlig, og som skal påpekes skriftlig overfor kontrollutvalget og kommunens administrasjon i henhold til kommuneloven § 24-7.

SKRIFTLIGE RUTINER

Vi har tidligere år rapportert at kommunen i liten grad har strukturerte skriftlige rutiner og kontroller for vesentlige transaksjonsposter. Dokumentasjon av rutiner er viktig blant annet for å sikre at aktivitetene blir gjennomført effektivt, i samsvar med interne retningslinjer og på en trygg måte. Manglende skriftlig dokumentasjon øker risikoen for feil i regnskapet og eksempelvis at kommunen kan gå glipp av inntekter de har krav på.

I revisjonen for 2020 så vi at det i forbindelse med overgang til nytt regnskapssystem var blitt utarbeidet skriftlige rutiner og sjekklister til flere av kommunens sentrale regnskapsprosesser, men at disse var noe generelle. Vi har blitt forelagt rutinebeskrivelser i løpet av 2021 som vi vurderer er mer spesifisert til å gjelde prosessene i kommunen. Vi anbefaler at administrasjonen fortsetter arbeidet med å gjennomgå prosessene og utarbeide gode rutinebeskrivelser.

Rutiner lønn

Som rapportert i foregående år er det en del manuelle prosesser. Det er ikke identifisert kontroller ved innleggelse av faste data, og heller ingen etterkontroll foruten testkjøring som foretas av samme person.

Videre observerer vi at kommunen har tatt i bruk Visma sine moduler for elektroniske timeregistrering og innlevering av reiseregninger. Dette vil, sammen med etablerte kontroller, redusere risikoen for feil som følge av manuelle prosesser ved lønnsberegning, utbetaling og bokføring.

Pensjonskostnader utgjør en stor andel av kommunens utgifter og balanse. Det foretas endringskontroller ved rapportering til pensjonsleverandør i løpet av året, men det er ikke foretatt bestandskontroll i 2021 og heller ikke i foregående år. Som i fjorårets rapport anbefaler vi at det minimum en gang i året foretas en fullstendig sammenstilling av opplysninger i pensjonskassene og lønnsystemet for å sikre at pensjonsgrunnlaget er fullstendig og korrekt.

REGNSKAPSMESSIG VURDERING OG AVSTEMMING AV BALANSEPOSTER – DOKUMENTASJON I HENHOLD TIL BOKFØRINGSLOVENS KRAV

Kommunen skal avlegge årsregnskap i henhold til forskrift om årsregnskap i kommuner og fylkeskommuner og bokføringsloven.

Det er også utgitt regnskapsstandarder for god kommunal regnskapsskikk (KRS) som gir rettleiding og krav til utvalgte regnskapsposter.

Bokføringsloven § 11 hjemler krav til dokumentasjon av alle vesentlige balanseposter. Dokumentasjonen skal underbygge at regnskapsforskriftens vurderingsregler er oppfylt. Vår vurdering er at dokumentasjonen i det vesentligste består av en spesifisering av regnskapspostene, mens dokumentasjonen av at vurderingsreglene i regnskapsforskriften er oppfylt er mangelfull. Videre opplever revisjonen at avstemmingsprosessen er fragmentert i kommunen, med manglende kvalitetskontroll. Avstemmingen av balanseposter har vært mangelfull for enkelte vesentlige balanseposter i 2021.

Vi vil videreføre fra fjorårets rapport noen kommentarer til de mest sentrale balansepostene nedenfor, og vi ber rådmannen sørge for at bokføringslovens krav til dokumentasjon av balanseposter blir oppfylt.

Vurdering anleggsmidler

I henhold til regnskapsforskriften § 8, 5.ledd, samt KRS nr. 9, skal anleggsmidler nedskrives når virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi. KRS nr. 9 er regnskapsstandard som gir veiledning til hvordan virkelig verdi skal beregnes og angir indikatorer på varig verdifall. Dette innebærer at dokumentasjonskravene som nevnt ovenfor må beskrive de vurderingene som er gjort i forhold til måling av eventuell nedskrivning av balanseført verdi.

Fysiske anleggsmidler som avskrives omfatter i hovedsak eiendom og anlegg. Vi har i varierende grad blitt forelagt dokumentasjon på vurdering av nedskrivningsbehov for kommunen anleggsmidler de siste årene. I 2021 ser vi at det er foretatt nedskrivninger av flere anleggsgrupper i løpet av året, noe som bekrefter at det blir foretatt vurderinger knyttet til nedskrivningsbehovet uten at disse blir skriftlig dokumentert. Ved forespørsel til kommunens administrasjon får vi også bekreftet at det er gjennomført en årlig gjennomgang. Vi anbefaler at det utarbeides et memo som dokumenterer gjennomgang av kommunens anleggsmidler.

Regnskapsposten anleggsmidler omfatter også finansielle anleggsmidler. Vi har ikke mottatt skriftlig vurdering av eventuelle nedskrivningsbehov i 2021. Vi anbefaler at det utarbeides et memo hvor bokførte verdier gjennomgås, vurderes mot underliggende verdier og dokumenteres.

Vi har ikke grunn til å tro at det foreligger vesentlig nedskrivningsbehov for noen av kommunens anleggsmidler utover det som allerede er tatt hensyn til, men vi anbefaler at det utarbeides dokumentasjon som underbygger kommunens vurderinger. Denne dokumentasjonen er en del av oppbevaringspliktig regnskapsmateriale.

Fakturering – teknisk etat

Ved implementering av nytt regnskapssystem i 2020 har kommunen tatt i bruk faktureringsmodulen i Visma og fakturerer tjenester som e-ordre. Dette er en stor forbedring fra tidligere år, da både bestillings- og faktureringsrutinen har vært svært manuell, og ikke dokumentert i henhold til bokføringsloven.

Nå som kommunen har tatt i bruk faktureringsmodulen i Visma er vi av den oppfatning at dette øker sannsynligheten for at leverte tjenester faktisk blir utfakturert, og videre bokført i kommunens regnskap. Dette innebærer også at de grunnleggende dokumentasjonskravene i bokføringslovens § 4, samt bokføringsforskriftens § 5-1-3 er vurdert å være oppfylt.

Regnskapsprosessen og regnskapsavslutningen

Vi anerkjenner at kommunen har begrenset kapasitet i regnskapsavdelingen, noe som har vært en utfordring i regnskapsprosessen for 2021. Vi har noen konkrete anbefalinger som vi ber rådmannen iverksette for inneværende regnskapsår.

- Vi anbefaler økt bruk av standard avstemmingsmaler og skriftlige vurderinger tilknyttet vurderingsposter i balansen.
- Vi anbefaler videre at prosessen rundt årsavslutningen i større grad struktureres, samt at det etableres kvalitetskontroll av avstemmingene for å sikre at kravene overholdes, jf. Bokføringslovens krav til dokumentasjon. Dette innebærer blant annet intern fordeling av oppgaver, fastsettelse av interne tidsfrister for leveranser, samt kvalitetskontroll av dokumentasjonen før den oversendes revisjonen.

BUDSJETT

Etter kommuneloven § 14-4 skal årsbudsjettet være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret. Videre angir kommuneloven § 14-5 at endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på skal varsles kommunestyret, som videre skal foreta nødvendige endringer i budsjettet. Det samme gjelder når kommunestyret på annen måte gjøres kjent med forhold som kan bety vesentlig svikt i inntektene eller en vesentlig økning i utgiftene i forhold til budsjettet.

Driftsregnskapet gjøres opp med et netto driftsresultat på kr 6.088.389, mens regulert budsjett hadde et netto driftsresultat på kr 391.803. Det gjøres flere budsjettjusteringer nå enn tidligere år, men vi ser allikevel at reguleringer ikke gir et realistisk bilde og kommunen ender med budsjettavvik på netto driftsresultat på kr 5.696.586.

Investeringsregnskapet har et merforbruk på kr 1.050.341 fra 2021, som blir stående udekket i årsregnskapet til kommunen på grunn av manglende budsjettering av overføring og netto avsetninger. Vi ser at det er store avvik mellom opprinnelig budsjett og faktiske tall. Kommunen har foretatt større nedreguleringer på slutten av året knyttet til investeringsutgifter og investeringsinntekter som gjør at regulert budsjett ser noe mer realistisk ut. Budsjettavvikene omtales i årsberetningen.

I henhold til forskriftens § 4-4 skal merforbruk fra tidligere år dekkes inn av midler på disposisjonsfond. Kommunestyret har ikke budsjettert for inndekning av tidligere års merforbruk, og fjorårets merforbruk kommer derfor ikke til inndekning i kommuneregnskapet for 2021.

Vi anbefaler at administrasjonen gjennomgår sin budsjetteringsprosess med hensyn til kravene i kommunelovens kapittel 14 og forskriftens bestemmelser.

SKILLE DRIFT OG INVESTERING

Vi har erfart at kommunen historisk har hatt mange prosjekter som har et vedlikeholdspreg, og som regnskapsmessig har blitt ført i investeringsregnskapet. Rådmannen opplyser om det har vært gjennomført opplæring av personer som konterer på skillet mellom drift og vedlikehold da det ikke har vært nok kunnskap om dette rundt om i enhetene.

For å kunne ettergå riktig regnskapsføring av slike prosjekt er det avgjørende at bilagene blir tilstrekkelig dokumentert med begrunnelse for hva som er vedlikehold. Vi anbefaler også at det etableres prosjektoversikter som sikrer at utgifter som tilhører tiltak som foregår over lengre tidsrom blir identifisert og kan vurderes i sammenheng for prosjektet som helhet.

SELVKOST

Indirekte kostnader fremkommer ikke i kommunens regnskap på funksjonene for vann og avløp. Det er ikke mottatt dokumentasjon for de ulike tallene ført opp på indirekte kostnader som knytter seg til interntjenester (supportfunksjoner og tilleggssytelser). Det forventes å foreligge fordelingsnøkler til interntjenestene som på sin måte

reflekterer selvkosttjenestene sin "bruk" av disse indirekte kostnadene. Disse har ikke blitt oversendt revisjonen hverken i forbindelse med revisjon av årsregnskapet for 2018, 2019, 2020 eller 2021.

Det er ingen bruk eller avsetning av fond knyttet til Vann og Avløp, noe som indikerer at kommunen ikke tar opp full kostnadsdekning på gebyrområdene. I 2018 ble det vedtatt å sette opp gebyrprisene med 20% for å øke kostnadsdekningen. Områdene går fortsatt med underskudd og dekkes inn av kommunens frie midler.

Det er anbefalt å overholde generasjonsprinsippet der underskudd dekkes inn av brukeren over tid (5-årsperiode i veiledning selvkost), og der overskudd tilbakeføres til brukeren over tid. Det er dermed hensiktsmessig at underskudd/overskudd i ett år dekkes (eller tilbakeføres) brukerne 5 år etter dette oppstår. Dette bidrar til en viss fleksibilitet og stabile gebyrer samt at dagens brukere ikke blir subsidiert eller subsidierer fremtidige brukere. Revisjonen har ikke mottatt oversikt på hvordan vann og avløp har utviklet seg over tid. Kommunen må ha oversikt over underdekningen på områdene for å kunne vite hvor stor andel av underskudd som kan dekkes i fremtidige inntekter, uten at disse skal overføres til selvkostfond.

Kommunen har felles selvkostfond for vann- og avløp. Siden det er et rettslig skille mellom gebyrene for tjenestene, skal gebyrinntekter gå med til å finansiere de respektive formålene. Det betyr at kommunen skal ha et selvkostfond for hver gebyrhjemmel. Vi kan ikke se at dette er tilfellet for vann og avløp.

Vi kan ikke se at det er gjort endringer etter vår rapportering i tidligere nummererte brev. Vi anbefaler at administrasjonen tar overnevnte punkter til etterretning og påser at kommunen tilfredsstiller kravene i aktuelle forskrifter og veileder for selvkost utgitt av KMD (H-3/14).

KAPITALKONTO

Vi har mottatt kommunens avstemming av kapitalkonto og kretsløp. I avstemming av kapitalkonto er det identifisert et avvik på kr 480.883 som ikke er forklart. Dette indikerer feilføringer mot kapitalkontoen. Avviket må korrigeres regnskapsmessig, og vi anbefaler at det foretas avstemminger gjennom året for å unngå lignende avvik i fremtiden.

REVISJONSBERETNING

På grunnlag av forholdene som nevnt over vil vi avgi revisjonsberetning med følgende forbehold:

- Forbehold om registrering og dokumentasjon

Vi takker for samarbeidet så langt, og imøteser et svar på forholdene som er omtalt ovenfor innen 20. august 2022.

Trondheim, 8. juni 2022
Deloitte AS

Harald Halvorsen
statsautorisert revisor

Kopi: Rådmannen i Rødøy kommune

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Harald Halvorsen

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5993-4-2870557

IP: 217.173.xxx.xxx

2022-06-08 07:00:10 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>